

Психолого-педагогічні засади професійної орієнтації молоді на робітничі професії

В умовах глобалізації світової економіки, лібералізації міжнародної торгівлі, посилення міжнародної конкуренції на світовому ринку товарів і послуг Україна повинна перманентно розвивати національну економіку, в першу чергу – сферу матеріального виробництва. Попри тези щодо інформатизації суспільства та зменшення ролі матеріального виробництва, саме воно відіграє і ще довго буде відігравати одне з чільних місць в національній економіці. При цьому розвиток сфери матеріального виробництва передбачає підготовку кваліфікованих робітничих кадрів. За такого підходу необхідним є дослідження актуальних соціально-педагогічних проблем, пов'язаних з підготовкою кваліфікованих робітників, в тому числі – проблеми підготовки молоді до вибору робітничих професій.

Впродовж 2009-2012 рр. співробітники лабораторії професійної орієнтації і виховання ІІТО НАПН України здійснювали науково-дослідну роботу за темою «Психолого-педагогічні засади професійної орієнтації молоді на робітничі професії». У процесі виконання НДР було теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено психолого-педагогічні засади професійної орієнтації молоді на робітничі професії, реалізація яких передбачає: створення організаційно-предметного середовища підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення щодо відповідних професій (програми позаурочної роботи профорієнтаційної спрямованості, залучення школярів до навчально-практичної діяльності, що ізоморфно відображає зміст професійної праці за робітничими професіями; спільну профінформаційну діяльність загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів тощо); здійснення психолого-педагогічного супроводу професійної орієнтації учнів щодо робітничих професій (використання методів психодіагностики в процесі профорієнтації залежно від мети (виявлення ставлення особистості до професії, дослідження когнітивної складності й самооцінки знань про себе, професію та способи професійних дій у ній; визначення активності особистості у відповідній предметно-практичній діяльності та сформованість професійно важливих якостей), кількості учнів (індивідуальні, групові, масові) та тривалості профорієнтаційної діагностики (разові, короткотривалі, пролонгований діагностичний супровід); використання у профорієнтаційній роботі методів психодіагностики, психокорекції та консультування учнівської молоді (створення банку професіографічних матеріалів і стандартизованих психодіагностичних методик; пакетів прикладних програм та тренінгів, спрямованих на психологічну підтримку, саморозвиток, самовдосконалення, самореалізацію і самоствердження майбутніх молодих фахівців в умовах ринкового середовища щодо адекватного сприйняття вимог і потреб сучасного ринку праці, усвідомленого сприйняття цілей та мотивів

професійної діяльності); формування позитивного ставлення до робітничих професій тощо.

У процесі НДР було теоретично обґрунтовано, апробовано та впроваджено концепцію професійної орієнтації молоді на робітничі професії. Вона спрямована на розв'язання актуальної соціально-педагогічної проблеми підвищення якості трудового потенціалу країни шляхом реалізації комплексу узгоджених та взаємопов'язаних заходів з боку держави, насамперед – системи освіти, роботодавців, засобів масової інформації, які спрямовано на задоволення потреб молоді щодо отримання доступних профорієнтаційних послуг належної якості на кожному етапі її професійного розвитку, підвищення престижності робітничих професій, створення когнітивно-мотиваційної бази усвідомленого вибору молоддю робочих професій як стартової ланки професійної кар'єри, так і основного напрямку її реалізації.